

Teknas innspill til komiteens behandling av statsbudsjettet for 2024

Universiteter og høyskoler (Kap. 260/Post 50)

Tekna registrerer en nedgang i bevilgningene til statlige universiteter og høyskoler og mener det i disse tider er behov for å sikre nasjonen en kunnskapsberedskap og en offensiv fremtidsattsning på høyere utdanning.

Tekna mener Stortinget må avvise en realnedgang på 0,7 pst. og sikre at sektorens grunnfinansiering blir på samme nivå, eller bedre enn budsjettet for inneværende år.

Studieavgift for utenlandsstudenter (Kap. 260/Post 50)

Tekna viser til stor nedgang i antallet studenter innen teknologiske og naturvitenskapelige studieprogrammer på grunn av innføring av studieavgift for studenter utenfor EØS/Sveits. Tekna mener vi vil svekke oppbygging av kompetanse innen svært viktige områder for oss som samfunn fremover og innen regjeringens prioriterte områder hvis plassene ikke fylles. Den stipendordning som ligger i regjeringens forslag treffer ikke studieplasser innen teknologi og naturvitenskapelige disipliner og vil ikke avhjelpe situasjonen som har oppstått på disse fagområdene.

Vi har en kritisk lav rekruttering blant norske elever fra videregående over i realfaglige høyere studier. Skal vi klare gjennomføre det grønne skiftet, digitalisering og den økende eldrebefolkningen, samtidig som vi skal sikre nasjonal beredskap innen samfunnskritiske områder, må vi gjøre alt for å sikre god tilgang på studenter innen teknologiske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna mener det må innføres en kompensatorisk ordning/stipend allerede fra neste års opptak for å sikre at vi igjen kan fylle studieplasser innen realfagene etter et år med dramatisk nedgang i antallet studenter.

Flere studieplasser – avansert IT-kompetanse og realfag (Kap. 260/Post 50)

Flere rapporter viser behov for mer avansert IT-kompetanse. Bærekraftig omstilling løses med teknologi og realfag. Tekna viser til Totalberedskapskommisjonens rapport, Helsepersonellkommisjonens rapport og Forsvarskommisjonens rapport hvor kompetansegapet er tydelig omtalt som en utfordring og hvor betydningen av IT- og teknologikompetanse er tydelig adressert.

I behandling av Samfunnssikkerhetsmeldingen i 2021 samlet flertallet i komiteen, bestående av medlemmene fra AP, FrP, SP og SV seg om følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre økt antall studieplasser innenfor IKT-fag og realfag.»

Tekna viser videre til regjeringens bevilgning til 100 nye IKT-plasser. Tekna mener midlene må brukes til finansiering av IT-kompetanse på høyt nivå, kompetanse det er kritisk mangel på og som treffer det behovet vi har i et samfunnsberedskapsperspektiv. Tekna mener disse midler må gå til avansert IT-kompetanse innen IT-sikkerhet og AI.

Tekna mener komiteen kan se dette i sammenheng med at man nå har trukket inn midler til studieplasser som ville ha gått til studenter fra utenfor EØS-området men som ikke kommer på grunn

av innføring av studieavgift. Det vil derfor ikke ligge finansiering til at disse plassene kan fylles med norske studenter eller studenter fra EØS-området.

Tekna ber Stortinget følge opp sitt eget vedtak å bevilge midler til flere studieplasser innen IKT og realfag.

Tekna ber Stortinget sikre finansiering av studieplasser innen avansert IT-kompetanse og kritisk realfagskompetanse på studier som har fått redusert bevilgning på grunn av frafall av studenter utenfor EØS/Sveits.

Regionale forskningsfond (Kap. 286/Post 60)

Tekna viser til at de regionale forskningsfondene er foreslått avviklet. Fondene skal medvirke til at private og offentlige virksomheter oppnår økt kompetanse, innovasjonsevne og verdiskaping. Tekna har erfaringer med at fondene har hatt stor betydning for flere aktørers FOU-innsats og muligheter for utvikling av ny næringsvirksomhet.

Tekna ber Stortinget opprettholde de regionale forskningsfondene.

Forskningsrådet (Kap. 285/Post 55)

Tekna mener de siste års store kutt i Forskningsrådets driftsbevilgninger sterkt svekker muligheten til å ivareta på en god måte de oppgaver Forskningsrådet er gitt.

Effektiv drift av Norges Forskningsråd er viktig, men nedbemanningsprosessen som gjort i Forskningsrådet det siste året, har resultert i en reduksjon på mellom 90 og 100 årsverk. Det tilsvarer mer enn hver femte stilling. Dette betyr at Forskningsrådet har mistet spisskompetanse på flere viktige områder i løpet av 2023. Rådets mulighet til å spille en nøkkelrolle i det norske forskningssystemet er dermed klart svekket.

Tekna ber Stortinget reversere det planlagte kuttet i årets statsbudsjett i Forskningsrådets driftsbevilgning til man får avklart forventningene til Forskningsrådets rolle i den varslede stortingsmeldingen om Forskningsystemet.

Satsning på kunstig intelligens (Kap. 285/Post 51)

Tekna er positive til at regjeringen ønsker å satse på kunstig intelligens med én mrd. over fem år. Imidlertid er Tekna kritiske til at midlene for 2024 hentes fra prisjusteringene i Forskningsrådets budsjetter. Dette betyr mindre midler til annen forskning og/eller til drift av Forskningsrådet. Det er allerede i dag stor konkurranse om eksisterende midler. Tekna mener derfor regjeringens satsning blir misvisende når man omdisponerer fra annen forskning finansiert av Forskningsrådet.

Tekna ber Stortinget om å bevilge 200 millioner i friske midler til forskning på kunstig intelligens under Forskningsrådets budsjetter.

Midler til grunnforskning i Norges Forskningsråd (Kap. 285/Post 52)

Midler til langsiktig, grunnleggende forskning i Forskningsrådet reduseres med 3,7 prosent. Det er beklagelig at bevilgningen til de åpne arenaene for langsiktig grunnleggende forskningen ikke holder tritt med prisstigningen.

Tekna mener posten i det minste må prisjusteres med 4,4 pst. tilsvarende andre 50 og 70 poster.

Lærer-rekruttering (Kap 226/Post 22)

Tekna viser til svært lav rekruttering til lærerutdanningene. Sammen med lav gjennomføringsgrad på flere av lektorutdanningene og svært få som tar PPU med realfaglig bakgrunn, må det settes inn tiltak allerede nå for å sikre rekruttering av flere og bedre realfagslærere og tiltak for at gode lærere forblir i skolen.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen sikre at realfagslærere, også lærere som tilfredsstillers lovpålagte kompetansekrav, gis mulighet til å få et kompetanseløft gjennom Kompetanse for kvalitet.